

Berényi György:

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

A „bumlizók” és a kultúra

Néhány pályaudvar — néhány tanulság

Forrás:

Hétfői Hírek

1958. 7. 7.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

301.8

Hely

Idő

"1958"

Személy

Helyszám

Nézzünk be a budapesti Nyugati pályaudvar egyik tágas várótermébe. A kép meglehetősen elüt a szokottól. A sarokban könyvekkel teli szekrény, rádió, televíziós készülék, egy asztalon újságok, képeslapok. Az utasok kis asztalok körül ülnek, legtöbbjük olvasgat, néhányan sakkoznak, mások a rádió muzsikáját hallgatják. A könyvet, újságot, sakkfelszerelést menetjegyük és igazolványuk leadása fejében, *díjtalanul* kapják kölcsön a sarokasztalnál ülő várótermi felügyelőtől. A nyilvántartókönyv tanúsága szerint *egy-egy nap átlag 300—400 utas áll meg az asztal előtt „valami unaloműzőért”*. Esténként népes közönség gyűlik a televíziós készülék köré. A Fővárosi Villamosvasút kultúrcsoportjának műsorait és a rendőrség felvilágosító filmjeit is sokan nézik...

Érdekes váróterem. S ilyen ma már van a Keleti és a Déli pályaudvaron, Székesfehérváron, Vác, Cegléd, Dabas, Hatvan, Nyíregyháza, Kiszécsény, Szeged, Pécs, Kaposvár és Nagykanizsa állomásain, s hamarosan megnyílik Győrött is. Fiatal intézmény ez, az elmúlt évtized kulturális forradalmának vívmánya. Vívmánya és egyben eszköze is, amely szolgálhatja jobban s kevésbé jól a kitűzött célt.

Nem mindegy: miképp élünk vele?

A főváros három nagy pályaudvarának kulturális várótermében kissé alaposabban körülnéztünk. Bepillantottunk például a Keleti teremfelügyelőjének naplójába: kiderül ebből, hogy a terem napi több száz „ügyfeléből” könyvet

átlag nyolc-tíz, gyakran még ennyi sem kér; továbbá, hogy a csaknem ezer könyv közül a legtöbben *ugyanazt* a néhány művet választják. Mi lehet ennek az oka? Az ember természetesen annak elolvasásához kap legkönnyebben kedvet, amit *maga előtt lát*. Márpedig a kölcsönzőasztalon csak képeslapok és folyóiratok kínálják magukat, a könyveknek *még a katalógusa is* a fiókban rejtőzik. Ha csak néhány — de minden nap más-más művet raknának is ki az utasok szeme elé, a katalógust pedig kifüggesztenék „szabad böngészésre”, az utasok nyilván jóval

több könyvet kérnének ki,

s nem is nagyrészt azt, amit a szomszéd kezében látak... A könyvszekrényben (mindhárom pesti pályaudvaron) sok a terjedelmes regény. Pedig aránylag ritka az

olyan utas — mint a Martonvásárról bejáró Szmilko Éva, vagy a baracskai Eröss András a Déliben — aki ilyen helyen hosszabb mű olvasásába kezd, s azt másnap-harmadnap ugyanitt folytatja. Rövidebb írásokra, elsősorban az Olcsó Könyvtár és más hasonló sorozatok köteteire *nem itt nagy számban szünek*. Ilyenből azonban, például a Nyugatiban *egyetlen darab sincs* (nem volt a legutóbbi, több ezer forint értékű könyvszállítmányban sem).

Amennyire örvendetes, hogy a kulturális várótermekben — bár mostanában elég ritkán — műsoros előadásokat és

filmvetítéseket is rendeznek

annyira indokolatlan, hogy ezek *kizárólag* a közlekedés, a balesetelhárítás témakörével foglalkozzanak. El-eljöhethetnek a vasutas szakszervezet művészegyüttesei is — erre régebben volt is példa — egy-két színvonalasabb műsorszámukkal. A vetítéseket illetően pedig érdemes lenne időnként lepergetni egyet-egyét a népszerű tudományos, ismeretterjesztő kisfilmek közül, amelyek amúgy is közismerten túl sokat hevernek kihasználatlanul a MOKÉP raktárában.

A közönség magatartására

még gyakori a panasz: esznek, dohányoznak, ami itt tilos. De úgy hisszük: *a kulturáltabb, otthonosabb környezet egyben*

kulturáltabb viselkedésre nevel.

A Keleti kulturális várótermének ma még lehengolcan csurasz falait a közeljövőben *színes festményekkel*, tájképekkel díszítik. Elkezdne ez bizony (akár olcsó reprodukció-sorozat is megtenné) a Nyugatiban és a Déliben is.

A várótermekben hangszóró figyelmeztet a vonatok indulására. Az utas beszáll, elhelyezkedik a vonatban, aztán... Aztán: tereferé, evés, ivás, bóbiskolás... *Elveszett órák*.

Önként adódik a kérdés:

ha a váróteremben kölcsönözhetnek

könyvet, nem tehetnék meg ezt, azonos feltételekkel — legalább a forgalmas vonalakon — *a vonaton is?* Valószínű, hogy azok a munkások és

tisztviselők, akik munkaidő után egyenest az állomásra rohannak (így az üzemi könyvtárat, ha akarnák, sincs idejük felkeresni) nem kisebb számban látogatnák a könyvtáros fülkáját, mint ma — az italosét... Erről beszélgettünk a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár vezetőjével, aki az ötletet jónak, életrevalónak véli, csupán attól tart, hogy az — a létszámkeretből adódó nehézségek miatt — aligha lenne megvalósítható. Egyért velünk abban, hogy érdemes lenne a MÁV valamelyik vonalán — a Szabó Ervin Könyvtár és a vasút együttműködésével — *kísérletet tenni*. Mi pedig arra kérjük az illetékes felsőbb szerveket, vegyék fontolóra ezt a javaslatot is.

Mert itt voltaképpen egy, a művelődésben nagyrészt hiányában kívül elmaradt réteg — több százezer ember — ellátásáról van szó, arról, hogy a magyar kultúra térképének egy „fehér foltját” számoljuk fel.

Berényi György